

„V hudbě musíte cítit vzdor a pocit vzepřít se všem pravidlům,“ říká František Černý

26.02.2018

Hlavní tvář hudební veličiny Čechomor – František Černý – na podzim loňského roku oslavil šedesátiny, kdy si nadělil sólové album, na němž natočil písničky společně se svými dcerami a dalšími hosty.

Již ale tenkrát netajil, že tento hudební dárek je jen začátkem větší nadílky – dalšího řadového alba Čechomoru. Franta Černý, který byl také hostem v informačním centru 21. února v komponovaném večeru s Martinem Severou, s radostí vyprávěl o nahrávání nové desky s dechovkou, která ponese jméno Nadechnutí.

Mám v rukou tvoji sólovou desku Franta, kterou sis nahrál ke svým šedesátinám. Hodně se liší od toho, co děláš s Čechomorem.

Je to dílo okamžiku. Přišel za mnou kamarád z kapely Karel Holas a nabídl mi jako narozeninový dárek, abych si natočil nějaké svoje písničky v jeho studiu. Využil jsem toho dosyta, a kdyby mi to nabídnul znovu, určitě bych šel do toho znovu.

Bude tedy pokračování?

V šuplíku je toho hodně. Ale záměr byl, že si zahraju se svými dcerami bigbít – jedna hraje na basu, druhá na bicí. Obě tam jsou včetně vnuka, který tam vydává jakési zvuky. (smích) Udělal jsem to trochu natruc všem ambiciózním projektům. Je to moje svobodná koláž písniček.

Zmínil jsi bigbít, ale ne o všech skladbách se dá říct, že znějí rockově...

Však Neil Young taky nezní pokaždé jako bigbít. Je otázka, co ten bigbít vlastně znamená. Já jsem zažil největší mazec třeba ve čtyři ráno na jedněch moravských slavnostech, kde všichni řvali jako krávy a opírali se o stromy, aby nespadli na zem. A byl to ten největší bigbít, co jsem zažil. Byla v tom taková energie, kterou jsem nikde jinde nezažil.

V médiích už zaznělo, že sólovka je takovou předzvěstí nového alba Čechomoru. Je to tak?

Měla by vyjít na konci března nebo začátkem dubna. Jmenuje se Nadechnutí a mám z ní obrovskou radost. Točíme ji dohromady s dechovkou. Asi proto, že dechovku nenávidíme. Tahle je ale opravdu hodně dobrá. Jmenujou se Kumpáni a jsou to velmi dobří muzikanti, hodně žádaní i za hranicema. Tak jsme se jich zeptali, jestli nechtějí s námi natočit desku a vzniká něco, z čeho jsme opravdu nadšení.

Kdysi platilo, že folklór a dechovka bylo skoro to samé.

Já z duše nenáviděl Moravanku, co hrála ty nejmoc profláklé věci. Ale miloval jsem dechovku, když pařila v už zmiňovaných ranních hodinách – tlustá zpěvačka usínala, hubený klarinetista byl mimo, ožralý saxofonista už nemohl vůbec hrát a bubeník raději zpíval, než aby bubnoval. Totální chaos. A do toho jen tak někdo troubil na trumpetu. To se mi líbilo a ne načančané figury.

Podobný pocit jsem měl z vás v Paláci Akropolis, když jste ještě nebyli tak známou, ba až rádiovou kapelou, a jmenovali jste se Českomoravskou hudební společností. Je to ten správný recept, jak dojít k úspěchu?

Já myslím, že ten vzdor tam na začátku být vždycky musí. Vzepřít se všem pravidlům, které se na nás chrlí.

Cítíte, že Čechomor je trochu jiná kapela, než na začátku?

Nás baví být homogenní, přijmout věci takové, jaké jsou. Je to o té lidovosti – přijímají se podněty zvenčí a krystalická podoba toho všeho může dál pokračovat. Historie se okleští, zůstanou jen ty jednoduché písničky.

V čem tě jako autora písniček ovlivnila lidovost nejmoc?

Zabýval jsem se poezií již před léty – na svém prvním sólovém albu Sto cukrů. Byl jsem ovlivněný poezií Françoise Villona. V osmdesátých letech mě pak ohromila obrovská melodičnost a prostota textů lidových autorů. Na to konto vzniknul Čechomor jako pouliční kapela.

Jak se vzdor projevoval konkrétně u tebe?

Jsem kluk, který vyrůstal na dědině. Babička, dědeček, velká rozvětvená rodina. Vzдор mě nutil, abych nakonec nechodil do hudebky, z nauk jsem propadal, vše vyústilo v to, že jsem v 70. letech urazil nějakou paní na kultuře, protože jsem napsal vtipný text o jejím manželovi, jenž zastavoval děti na ulici s páskou VB na ruce a terorizoval je. Píseň se jmenovala Quo vadis, Bohdane? Paní mně zakázala hrát bigbít a já jsem zdrhnul k folkařům. Už tenkrát se z podobného důvodu hemžila Porta výbornými muzikanty. Hornácký písničky nás pak začaly žít – nejdřív na ulici, pak i jinde. Nakonec přišel David Koller, jeli jsme jako předkapela Lucie a od té doby nás lidi znají.

Koluje o vás ale i jiná historka, že vás na Karlově mostě slyšel Vlasta Redl, který vám hodně pomohl.

Pravda je ta, že jsme Vlastíka potkali v metru, který tam podnapilý pobíhal. My jsme šli pak hrát na Karlův most, on na nás koukal a poslouchal Rehradice. Jeho to inspirovalo, zeptal se nás, jestli to může taky hrát. My proč ne, ale za flašku vína. On pro ni skočil a z písničky udělal hit. A udělal to dobře.

Vlasta Redl hrál i ve vašem filmu Rok ďábla, kde se objevil i Jarek Nohavica. Hodně se

spekulovalo o tom, jestli se všichni umělecky nevyrovnáváte se svými životními trably...

Pro nás to byla hrozná sranda. Byl to zkrátka ďábelský rok. Setkala se tam spousta různých věcí. Z ničeho nic jsme vyrostli jako kapela – získali jsme hudební ceny, točili Proměny a do toho přišel režisér Zelenka, který vymyslel celý film. Spojil to dohromady a zmátl půlku národa včetně nás i sebe sama.

S Karlem Holasem tvoříte autorské duo Čechomoru. Jak vypadá vaše spolupráce?

Kdyby nebylo Karla Holase, nebylo by ani Čechomoru. Zkrátka se doplňujeme navzájem – jednomu z nás třeba sedne víc tahle písnička, druhému ne. Omladili jsme kapelu a příští rok pojedeme Vlak tour.

Jaký je největší přínos nových členů Čechomoru?

Jsou to všechno výborní muzikanti, sedli jsme si skvěle po lidské stránce. My se můžeme od nich učit, oni zase od nás. Mají v sobě obrovskou energii a my zase zkušenosti. Děláme společně na písničkách a šlape to náramně.

Myslel jsem spíše, jak se zapojují do kompozičních struktur a do konečné interpretace lidovek.

O tom máme hlavní slovo já a Karel. Jsou ale úžasní – písničky vdechnou úplně jiný život. Takový, jaký bychom vůbec nečekali. A jinou kapitolou jsou samozřejmě naši hosté na nové desce. Zahrajou tu správně blbou dechovku, kterou máme rádi, zabrousí do balkánu, sem tam vystříhnou fanfáru, znějí někdy jako James Brown. Místo symfonického orchestru máme dechovku a je to stejně důležitý partner. Je to pro nás skutečné Nadechnutí.

Začíná pro Čechomor nová kapitola?

Natočíme desku, odjedeme turné a pak se rozejdeme. Příště to dáme třeba s rapperama. Anebo s Eskymákama. Uvidíme.

František Černý (nar. 1957) je textař, skladatel, kytarista, zpěvák. Aktivně hraje od svých patnácti let; je několikanásobným vítězem Porty se skupinami Kanafas a Povijan. Má za sebou také rockovou minulost se skupinami Kapitol nebo Verze 5, loutkohereckou se souborem C Svitavy a divadelní (dramaturgie Divadla U Hasičů). V roce 1988 spoluzakládá Českomoravskou hudební společnost, kterou dnes všichni znají pod zkráceným jménem Čechomor. Svou originální interpretací lidových písní patří ke špičce české hudební scény. Největší úspěchy zaznamenala skupina alby Mezi horami (1996), Čechomor (2000), Proměny (2001). Za poslední jmenované album získala kapela hned tři sošky Anděla. V té době také skupinu oslovil režisér Petr Zelenka a spolu s Jazem Colemanem a Jarkem Nohavicou natočili film Rok ďábla. František Černý si zahrál i v jiných filmech – Knoflíkáři (1997), Okno (1997), Kanárek (1999). Minulý rok vydal zpěvák sólové album nazvané Franta.

Text Martin Hošna

Foto Michaela Hermína